

ЗАХИСТ АВТОРСЬКИХ ПРАВ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

О. М. Негер

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Під правопорушенням у теорії права розуміється суспільно небезпечне або шкідливе діяння (дія або бездіяльність), яке порушує норму права. Його характерною особливістю є протиправність дії або бездіяльності суб'єкта суспільних відносин. Наслідком порушення права інтелектуальної власності є настання цивільно-правової, адміністративної та кримінальної відповідальності. Ступінь шкідливості правопорушення визначається характером діяння, його наслідками тощо. Особливістю цивільного правопорушення є те, що внаслідок суспільно шкідливого, протиправного діяння спричиняється шкода майновим і особистим немайновим відносинам суб'єктів права [1, с. 425].

У цивілістичній літературі уточнюється, що цивільним правопорушенням завдається шкода особистим немайновим і майновим благам. Склад цивільного правопорушення є фактичною підставою юридичної відповідальності. Основна мета такої відповідальності – не покарання за недотримання встановленого правопорядку, а відшкодування заподіяної шкоди. Особливостями цивільно-правової відповідальності є: майновий та компенсацій [2, с. 48].

В доктрині авторського права вказується необхідна передумова порушення особистого авторського права – дії, які загрожують особистим правам автора, або такі, що порушують ці права. Але основне, щоб дії були незаконними, тобто суперечили законодавству. Проте, потрібно зазначити, що така точка зору знаходить своє відображення у чинному законодавстві як «посягання». У вітчизняній судовій практиці та законодавстві, на жаль, відсутні будь-які визначення та критерії, що саме можна розуміти під посяганням на права інтелектуальної власності.

Варто зазначити, що не всі дії, навіть всупереч інтересам творця, є посяганням на його права. Спотворення твору відомого автора з метою його розміщення у мережі Інтернет під іменем цього автора – дія, що суперечить інтересам автора, і, на перший погляд, зазіхає на його право на недоторканність твору. Але доки такий спотворений твір знаходиться лише у особи, яка його спотворила, і ця особа ніяких інших дій для реалізації поставленої мети не вчиняє – посягання на право інтелектуальної власності ще немає. Право не заходить так далеко у свободу людини, щоб наказувати за власні, хоч і негативні думки, переробки творів, які вона не виносить на публіку. В іншому випадку, у разі видання спотвореного твору певного автора або вчиненні підготовчих дій щодо продажу такого твору, буде мати місце посягання на права інтелектуальної власності [3, с. 256]. Таким чином, можна сказати, що дії, які підпадають під ознаки посягання на права інтелектуальної власності, є винними, реальними, цілеспрямованими, тобто такими, що призведуть до порушення тих прав інтелектуальної власності, які закріплено у законі. Ці дії можуть мати і таку ознаку, як публічність, особливо якщо це стосується посягання на особисті немайнові права інтелектуальної власності. У теорії права розрізняють правопорушення за об'єктами посягання, за суб'єктами, за поширеністю, за ознаками об'єктивної і суб'єктивної сторін, за процедурами розгляду тощо [1, с. 425]. Неможливо перелічити всі можливі порушення права інтелектуальної власності, але основні такі правопорушення мають бути визначені у законах і за їх вчинення має бути передбачена відповідальність. Національне законодавство у ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права» [4] містить перелік дій, які можуть кваліфікуватися як порушення авторського

права, а відтак, і як підстави для звернення до суду за захистом. Відповідно до даного Закону, порушенням авторського права є:

– вчинення будь-яких дій, які порушують особисті немайнові права та майнові права авторського права;

– піратство у сфері авторського права, тобто опублікування, відтворення, ввезення на митну територію України, вивезення з митної території України і розповсюдження контрафактних примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних);

– плагиат – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору;

– ввезення на митну територію України без дозволу осіб, які мають авторське право, примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних); – вчинення дій, що створюють загрозу порушення авторського права;

– підроблення, зміна чи вилучення інформації, зокрема в електронній формі, про управління правами;

– розповсюдження, ввезення на митну територію України з метою розповсюдження, публічне сповіщення об'єктів авторського права, з яких без дозволу суб'єктів авторського права вилучена чи змінена інформація про управління правами, зокрема в електронній формі.

Зазначений перелік є загальним і невичерпним. Такий підхід законодавця є абсолютно вірним, оскільки він обумовлений тим, що сучасний розвиток технологій значно розширив діапазон можливих правопорушень у сфері реалізації результатів творчої, інтелектуальної діяльності, у тому числі й у сфері авторського права [5, с. 5].

Отже, підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновки, що захист авторських прав в мережі Інтернет це досить важливе питання. Але наскільки воно ж і важливе, настільки ж і складне. Для вирішення якого необхідно підходити галузеві і розуміти, що сфера злочинів у мережі Інтернет розвивається досить стрімко, за темпами якої не встигає вітчизняне законодавство.

Список використаних джерел:

1. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручн. [Пер. з рос.] / О.Ф. Скакун. – Харків : Консум, 2011. – С. 425.
2. Шемшученко Ю.С. Юридична енциклопедія: Енциклопедія в 6 томах / Редкол. : Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К. : «Українська енциклопедія», 2003. – С. 48
3. Луць В.В. Особисті немайнові права інтелектуальної власності творців: моногр. / НДІ приватного права і підприємництва АПН України; за заг. ред. В.В. Луця. – Т. : Підручники і посібники, 2007. – 256 с
4. Про авторське право і суміжні права: закон України від 23.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1994. – № 13. – ст. 64
5. Штефан А.О. Дещо до питання про порушення у сфері авторського права / А.О. Штефан // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2009. – №6. – С. 5

Науковий керівник: к. і. н., доцент Н. О. Попова

КОМУНІКАТИВНА ФУНКЦІЯ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

В. В. Недоноско

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Для ефективності та успішності публічного управління його представники повинні на професійному рівні комунікувати зі своїми колегами, а також з громадянами країни, які мають право знати, чим займаються міністерства та інші